

การพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*

The Development of the Evaluation System for the Strategic Plans at the Faculty Level of Rajamangala University of Technology

¹สัมพันธ์ สุกใส, ปณิดดา จูภาส, มนตรี แยมกสิกร และพงศ์เทพ จิระโร

¹Samphan Suksai, Panadda Jupao Montree Yamkasikorn and Pongthep Jiraro

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Education, Burapha University, Thailand.

¹Email: tonggy132@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพดำเนินการระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 2) พัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และ 3) ทดลองใช้และประเมินระบบแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับคณะ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง จำนวน 392 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และผู้เชี่ยวชาญวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการประเมินและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ จำนวน 17 คน ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพดำเนินการระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดกรอบในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กระบวนการในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คุณภาพการวัดในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย ตรวจสอบความสอดคล้อง พบว่า การพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

3) ผลการประเมินระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อนำไปใช้ประเมินในคณะกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา; ระบบประเมิน; แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

Abstract

This article aims to 1) Study of the implementation of the evaluation system of the strategic plan at the faculty level of Rajamangala University of Technology 2) Develop a system to assess the strategic plan at the faculty level of Rajamangala University of Technology and 3) Trial and evaluation of the strategic plan of the Faculty of Rajamangala University of Technology The sample group used in the research was University administrators Faculty level administrators Teacher and support staff of 9 Rajamangala University of Technology, 392 students Acquired by multi-stage random sampling and Experts criticize and give recommendations to the form of assessment and development of the strategic plan of 17 people The research found that

1) State of the system to assess the strategic plan at the faculty level the overall picture is appropriate at a high level. When considering each aspect, it was found that System for evaluating strategic plans at the faculty level. With the highest mean Determining the framework for evaluating the strategic plan at the faculty level Is appropriate at a high level followed by process for evaluating the strategic plan at the faculty level Is appropriate at a high level The lowest average is the quality of measurement in assessing the strategic plan at the faculty level is appropriate at a high level

2) The result of the development of the evaluation system of the strategic plan at the faculty level Rajamangala University of Technology by applying Delphi techniques Check consistency. Found that the development of the system to assess the strategic plan at the faculty level Rajamangala University of Technology with the correctness and appropriateness in every level of every item and every expert item has a consistent opinion

3) Evaluation results of the evaluation system of the strategic plan at the faculty level of Rajamangala University of Technology When used to evaluate the sample group, it was found that the evaluation system for the strategic plan at the faculty level of Rajamangala University of Technology, all 5 strategies, as a whole possibility and usefulness at a high level.

Keywords: The Development; Evaluation System; the Strategic Plans; the Faculty Level of Rajamangala University of Technology

บทนำ

การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้า และมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ/หน่วยงาน และส่วนงานย่อยอื่นๆ โดยอาศัยกรอบในการบริหารจัดการ และการกำหนดแนวทางจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา (พ.ศ. 2549) และกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนยุทธศาสตร์ จึงถือเป็นกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์ ที่องค์กรมีการตกลงร่วมกันในการสร้างข้อผูกพันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญต่อองค์กร เพื่อจัดลำดับความสำคัญว่ามีสิ่งใดหรือทางเลือกใดที่จำเป็นและสอดคล้องต่อ พันธกิจ และสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมขององค์กรการวางแผนยุทธศาสตร์

จะชี้แนวทางในการได้มาและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ การวางแผนยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จช่วยปรับปรุงให้ภาพรวมขององค์กรมีความคมชัดยิ่งขึ้นเพราะว่ามันช่วยให้พันธกิจและค่านิยมขององค์กรเป็นที่เข้าใจได้อย่างกระชับชัดเจนในกลุ่มสมาชิกคณะกรรมการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกเป็นพิมพ์เขียวสำหรับการปฏิบัติการที่มีรากฐานจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน เป็นการกำหนดเป้าหมายที่สามารถกำกับดูแลให้บรรลุและสามารถประเมินผลลัพธ์ และเป็นข้อมูลข่าวสารที่องค์กรสามารถใช้อ้างอิงหรือเพิ่มความชอบธรรมในการแสวงหาทรัพยากรและแหล่งทุนให้กับองค์กร (พิชาย รัตนดิถ ฌ ภูเกิต, 2552)

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการขับเคลื่อนหน่วยงานไปในทิศทางที่กำหนดไว้ คือ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยบทเรียนจากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบเสมอว่า นโยบาย และแผนงานหรือโครงการที่ผ่านการวิเคราะห์และกลั่นกรองมาเป็นอย่างดี เมื่อนำมาปฏิบัติกลับประสบความล้มเหลวเป็นจำนวนมาก ซึ่งการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัตินั้นถือเป็นแนวความคิดและทฤษฎีที่ก่อตัวขึ้นเพื่อเป็นกรอบการสร้างความสำเร็จพื้นฐานและมุ่งอธิบายว่าแผนงาน โครงการหรือแนวปฏิบัติที่หน่วยงานกำหนดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างไร มีปัญหาการปฏิบัติอย่างไร กระบวนการ กำกับตรวจสอบ เพื่อให้ นโยบายประสบผลสำเร็จ (กล้า ทองขาว, 2548)

จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดกระบวนการในการ “เหลียวหลัง แลหน้า” เพื่อตรวจสอบการพัฒนามหาวิทยาลัยว่าพัฒนาเป็นไปตามที่ได้วางแผนยุทธศาสตร์ และถูกต้องหรือไม่ คือ การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งจะเป็นการติดตามตามตัวชี้วัดระดับเป้าประสงค์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดความสำเร็จตามโครงการยุทธศาสตร์ซึ่งถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปี ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยจะทำให้ทราบผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ถือเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายของมหาวิทยาลัยที่สำคัญที่สุด เนื่องจากคณะแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนหน่วยรบที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ถ้าหน่วยรบมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง มีแผนยุทธศาสตร์ ที่เปรียบเสมือนอาวุธในการรบที่ดี ก็จะส่งผลให้คณะนั้นพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้มหาวิทยาลัยในฐานะผู้ที่กำกับนโยบายภาพรวม ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วไปด้วย ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้อย่างเป็นระบบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประเมินระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
2. เพื่อพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินระบบแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้และคุณภาพเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเกี่ยวกับระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ เพื่อต้องการทราบปัญหาและความต้องการแท้จริง สำหรับใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาโดยการพัฒนาระบบการประเมิน แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับคณะทั้ง 72 คณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง และ

คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 392 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานการวัดและประเมินผล โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาฉันทมติ (Consensus) มาตรฐานการวัดและประเมินใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 หรือมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน ไม่เกิน 1.00 แสดงว่ามาตรฐานการวัดและประเมินผลดังกล่าวได้รับฉันทมติ (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน) วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยพิจารณาค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 5.00 เพื่อพัฒนาเป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่พัฒนาขึ้น นำไปทดลองใช้ในคณะกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาประเมินไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2561 ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ โดยประยุกต์ใช้ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam (1981) ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์

ผลการวิจัย

1. สภาพดำเนินการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.45) มีอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 48.72) มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 51.79) มีตำแหน่ง อาจารย์ (ร้อยละ 54.08) เป็นพนักงานวิชาการ (ร้อยละ 31.12) สังกัดคณะเทคโนโลยี การเกษตรและอุตสาหกรรม (ร้อยละ 24.49) สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (ร้อยละ 11.73) มีตำแหน่งรองคณบดี (ร้อยละ 30.87) มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 1-5 ปี (ร้อยละ 70.92) และเคยวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 46.17

ผลการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การกำหนดกรอบในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กระบวนการในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือคุณภาพการวัดในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประเภทบุคลากร สังกัดหน่วยงาน สังกัดส่วนราชการ ตำแหน่งทางบริหาร ประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการในหน่วยงาน และการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ที่แตกต่างกันมีการประเมินและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

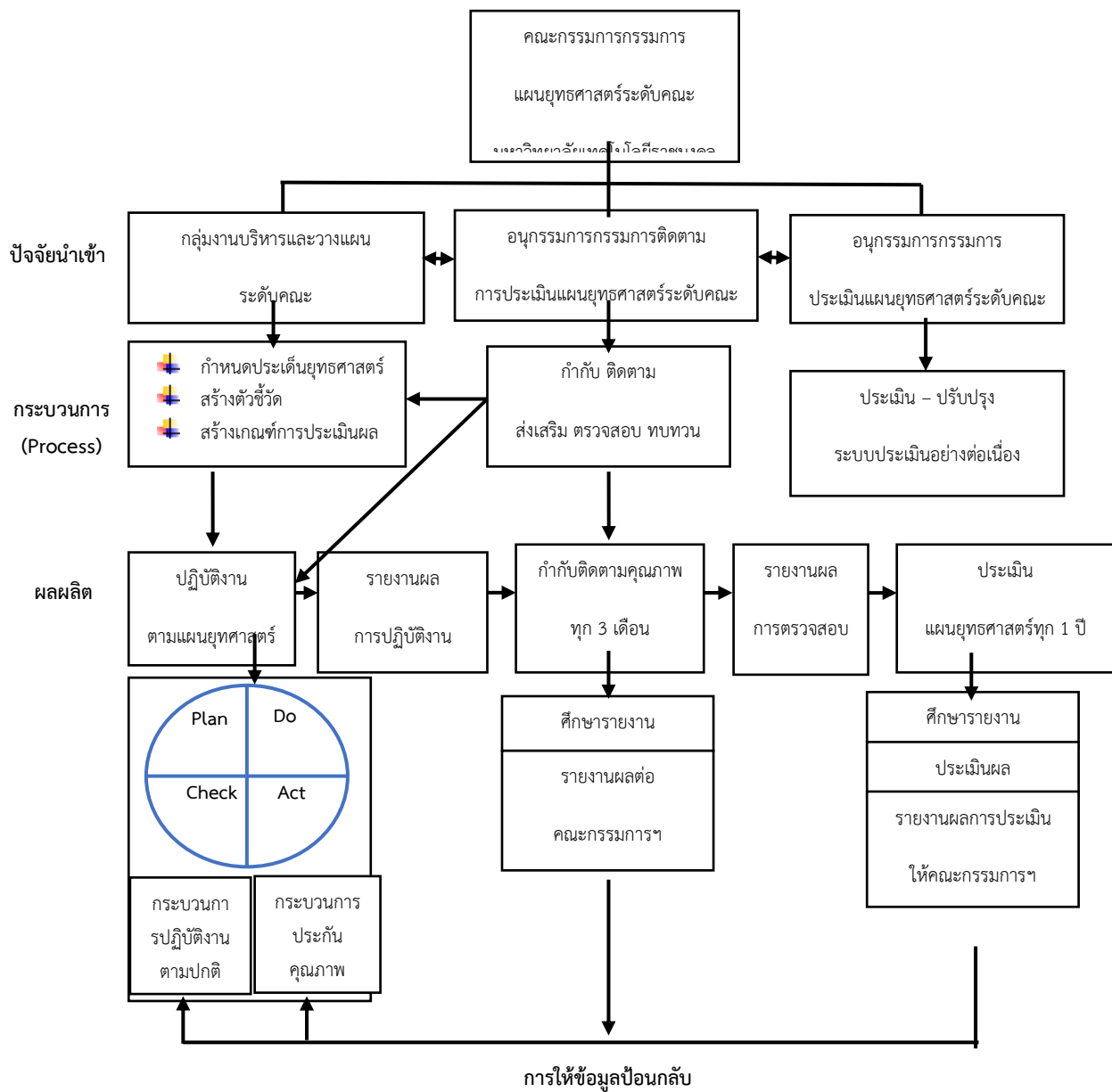
จากผลการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ให้มีความชัดเจนและเป็นขั้นตอน โดยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎีระบบ (System theory) บูรณาการร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีของเดมมิง (Deming) ในระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานและผสมกับแนวคิดในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทฤษฎีระบบ (System theory) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ นักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก ตามกระบวนการของสถาบันการศึกษาคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิที่เหมาะสม บุคลากรที่มีความชำนาญการ สถานที่ และ อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวจะมีการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานขั้นต่ำ กระบวนการ (Process) คือ หลักสูตรในแต่ละสาขา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตบัณฑิตที่มีกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่ รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อให้มีการพัฒนา บุคลิกภาพ ความคิด คุณธรรมจริยธรรม เป็นไปกรอบมาตรฐานที่กำหนด เช่น กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา แห่งชาติ เป็นต้น เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ และปัจจัยนำออก หรือผลผลิต (Output) คือ คุณภาพของบัณฑิตตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน สถาบันการศึกษาจึงต้องตระหนักในคุณภาพของผลผลิต คือ คุณภาพของบัณฑิต

อย่างไรก็ตาม นอกจากส่วนประกอบเบื้องต้นของระบบทั้ง 3 ส่วนแล้ว ระบบที่สมบูรณ์ควรมีส่วนสำคัญ เพิ่มขึ้นอีก 2 ส่วน คือ กลไกควบคุม (Control) คือ วิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือตรวจสอบกระบวนการให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) คือ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิตกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและตัวป้อนซึ่งสัมพันธ์กับผลผลิต และเป้าหมายนั้น

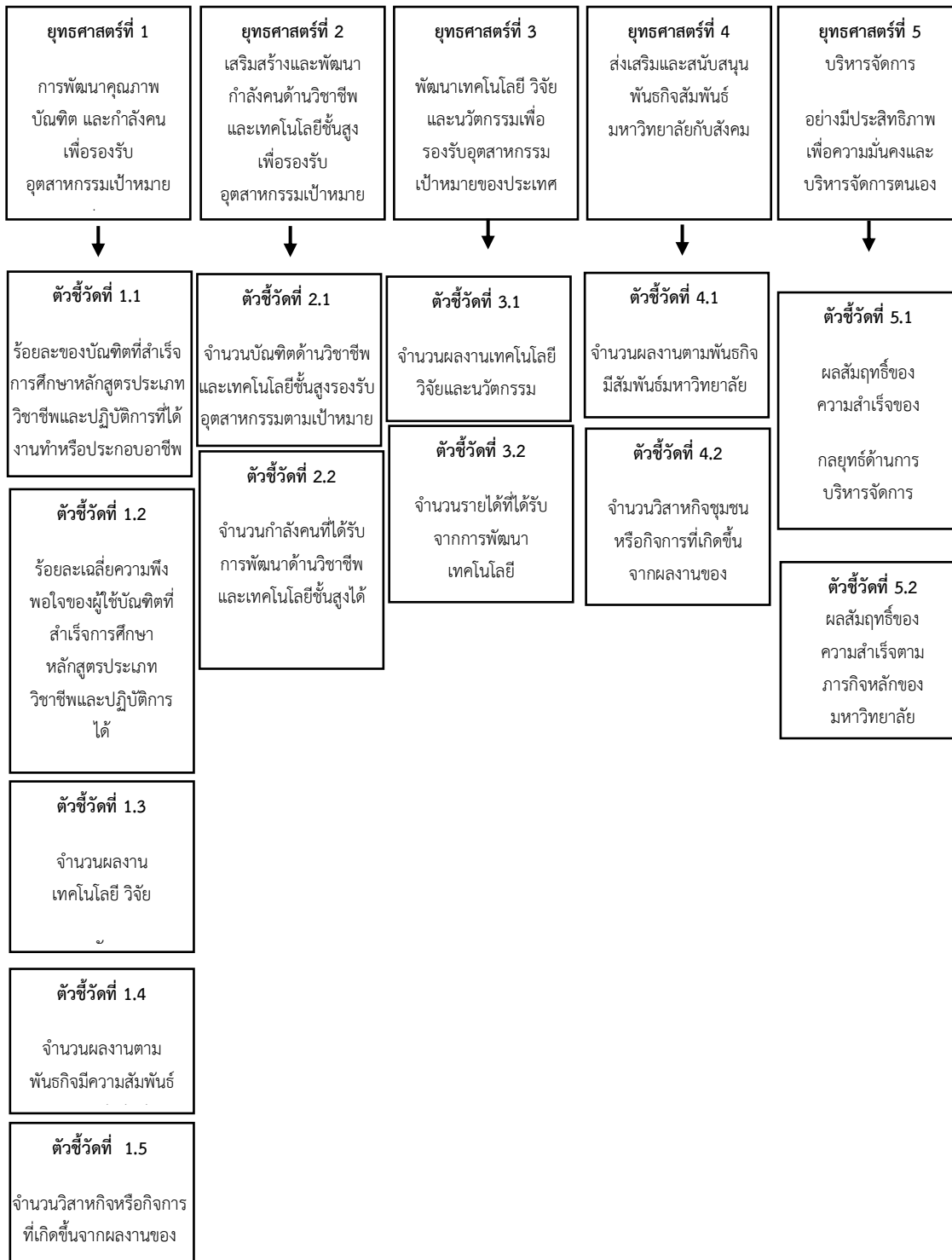
2.2 วงจรคุณภาพตามแนวคิดทฤษฎีของเดมมิง (Deming) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การ ปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) การดำเนินงานประเมินแผนยุทธศาสตร์ ระดับคณะ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในการดำเนินงานดังกล่าว

2.3 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) แสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ระบบการประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3. แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

4. การพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ ดำเนินการ 3 รอบ คือ รอบที่ 1 ทำการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้อง พบว่า แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน (ผลดังตารางที่ 1)

5. ผลการประเมินระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ผลดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 แสดงค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter Quartile Range) ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ระดับคณะ

ประเด็นพิจารณา	ตัวชี้วัด	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้องเหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และกำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	1.1 ร้อยละของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประเภทวิชาชีพและปฏิบัติการที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	3.43	3.67	4.02	มาก	.59	✓
	1.2 ร้อยละเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประเภทวิชาชีพและปฏิบัติการ	3.44	3.56	4.00	มาก	.56	✓
	1.3 จำนวนผลงานเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ที่นำไปใช้ประโยชน์	3.54	4.04	4.44	มาก	.90	✓
	1.4 จำนวนผลงานตามพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม	3.49	4.01	4.30	มาก	.81	✓
	1.5 จำนวนวิสาหกิจหรือกิจการที่เกิดขึ้นจากผลงานของมหาวิทยาลัย	3.43	3.67	4.02	มาก	.59	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างและพัฒนาากำลังคนด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	2.1 จำนวนบัณฑิตด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	3.50	3.70	4.48	มาก	.98	✓
	2.2 จำนวนกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (Non-degree)	3.47	3.65	4.42	มาก	.95	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	3.1 จำนวนผลงานเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ที่นำไปใช้ประโยชน์	3.39	3.69	4.03	มาก	.64	✓
	3.2 จำนวนรายได้ที่ได้รับจากการพัฒนาเทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม	3.49	3.88	4.30	มาก	.81	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนพันธกิจสัมพันธ์	4.1 จำนวนผลงานตามพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม	3.45	3.99	4.37	มาก	.92	✓

มหาวิทยาลัยกับสังคม	4.2 จำนวนวิสาหกิจชุมชนหรือกิจการที่เกิดขึ้นจากผลงานของมหาวิทยาลัย	3.51	4.12	4.49	มาก	.98	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความมั่นคงและบริหารจัดการตนเองได้	5.1 ผลสัมฤทธิ์ของความสำเร็จของกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ	3.54	3.69	4.49	มาก	.95	✓
	5.2 ผลสัมฤทธิ์ของความสำเร็จตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย	3.59	4.36	4.50	มาก	.91	✓

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ประเด็นพิจารณา	ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความมีประโยชน์		
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและกำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	1.1 ร้อยละของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประเภทวิชาชีพและปฏิบัติการที่ทำงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	4.07	.68	มาก	4.09	.54	มาก	4.22	.58	มาก
	1.2 ร้อยละเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประเภทวิชาชีพและปฏิบัติการ	4.18	.79	มาก	4.02	.55	มาก	4.26	.64	มาก
	1.3 จำนวนผลงานเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ที่นำไปใช้ประโยชน์	4.10	.72	มาก	3.97	.63	มาก	4.18	.88	มาก
	1.4 จำนวนผลงานตามพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม	3.99	.52	มาก	3.96	.70	มาก	4.07	.59	มาก
	1.5 จำนวนวิสาหกิจหรือกิจการที่เกิดขึ้นจากผลงานของมหาวิทยาลัย	4.14	.58	มาก	3.95	.61	มาก	4.24	.56	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	2.1 จำนวนบัณฑิตด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	4.04	.64	มาก	3.94	.52	มาก	4.28	.60	มาก
	2.2 จำนวนกำลังคนที่ได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (Non-degree)	3.94	.65	มาก	3.84	.67	มาก	4.21	.81	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ	3.1 จำนวนผลงานเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ที่นำไปใช้ประโยชน์	4.03	.66	มาก	3.90	.62	มาก	4.19	.58	มาก
	3.2 จำนวนรายได้ที่ได้รับการพัฒนาเทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม	4.11	.48	มาก	3.89	.73	มาก	4.07	.59	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม	4.1 จำนวนผลงานตามพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม	3.98	.52	มาก	3.99	.61	มาก	4.17	.61	มาก
	4.2 จำนวนวิสาหกิจชุมชนหรือกิจการที่เกิดขึ้นจากผลงานของมหาวิทยาลัย	4.18	.79	มาก	3.78	.54	มาก	4.15	.68	มาก
ยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความ	5.1 ผลสัมฤทธิ์ของความสำเร็จของกลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ	3.99	.62	มาก	3.90	.33	มาก	4.14	.42	มาก

มั่นคงและบริหารจัดการตนเองได้	5.2 ผลสัมฤทธิ์ของความสำเร็จตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย	4.14	.58	มาก	4.16	.63	มาก	4.26	.74	มาก
-------------------------------	--	------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพดำเนินการระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พัฒนาขึ้นจากหลักการในทฤษฎีระบบ (System theory) โดยบูรณาการร่วมกับแนวคิดทฤษฎีของเดมมิง (Deming) ในระบบขั้นตอนการปฏิบัติงาน และผสานกับแนวคิดในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เมื่อนำไปทดลองใช้กับคณะกลุ่มตัวอย่าง ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ ผลการประเมินระบบมาตรฐานการประเมิน พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถนำแนวคิดของ พิเชฐ ฤทธิ์จรูญ (2555) มาอธิบายได้ว่า ปัจจัยเบื้องต้น (Input) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ เป็นต้น เป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นว่ามีปัจจัยพร้อมมูลที่จะดำเนินการหรือไม่ แผนหรือโครงการที่เสนอเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงตรงไหน สารสนเทศที่ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อเลือกแผนการจัดโครงการหรือแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุด เพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการ (Process) เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินในเชิงความก้าวหน้า หรือประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ในวงจรการบริหารโครงการ ศึกษาปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย เป็นการประเมินเพื่อหาสาเหตุ ควรทำการประเมินเป็นระยะ เพื่อส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการนั่นเอง สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ การควบคุมหรือปรับปรุงแก้ไขวิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสม ทันทีท่วงที ในขณะที่โครงการนั้นกำลังดำเนินการอยู่ ส่วนผลลัพธ์ (Output) โดยพิจารณาจากปริมาณงาน และคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอีกส่วนหนึ่ง คือ ผลกระทบ (Impact) สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อที่จะตัดสินใจว่าควรคงไว้ ปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนี้สามารถนำแนวคิดของ เดมมิง (Deming Mycoted) มาอธิบายได้ว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการ ที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขดังนี้ Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบ เพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนาร่องในส่วนย่อย Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้างแล้วบ้าง และ Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไป ตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

จากการพัฒนาระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทำให้ได้ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และกำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างและพัฒนาากำลังคนด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่

4 ส่งเสริมและสนับสนุนพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม และยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความมั่นคงและบริหารจัดการตนเองได้ มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน จากที่กล่าวมาสามารถนำแนวคิดของ Webster, s New World Dictionary มาอธิบายได้ว่าเป็นศาสตร์ของการวางแผนซึ่งมุ่งไปยังวงการทางด้านทหารและทักษะการจัดการด้านการวางแผน (Neufeldt and Guralnik 1988) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของคำว่ายุทธศาสตร์ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546) 1) ยุทธศาสตร์ (น.) หมายถึง วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหาร ตามความจำเป็นทั้งยามสงบและยามสงคราม และ 2) ยุทธศาสตร์ (ว.) หมายถึง ที่มีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา ตูลามหาสมุทรานนท์ (2545) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์มีความหมายทั่ว ๆ ไปดังนี้ ยุทธศาสตร์ หมายถึง การมองไปสู่อนาคตภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้การใช้ทางเลือกต่าง ๆ อย่างรอบคอบ และชัดเจนว่าจะสามารถนำองค์กรไปสู่ภารกิจ และเป้าหมายที่วางไว้ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสถียรภักดิ์ มุขดี (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการประเมินสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงถึงคุณภาพของรูปแบบการประเมินฯ และรูปแบบการประเมินสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้องครอบคลุม และมีประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุริยะ จันทรประจำ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคน ให้มีวินัยด้านการสร้างความรอบรู้ แห่งตนและผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่ายุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่พัฒนาขึ้น มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้อง ระบบประเมินมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam สามารถนำไปใช้พัฒนา ปรับปรุง ระบบประเมินแผนยุทธศาสตร์ระดับคณะได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ. กฎระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ให้อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินที่มีองค์ประกอบแบบมีส่วนร่วมจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ครอบคลุมโดยการนำคู่มือตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานที่ได้จากการวิจัยถ่ายทอดสู่ผู้ประเมิน ซึ่งอาจเป็นบุคลากรภายในหรือภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

เอกสารอ้างอิง: References

- กล้า ทองขาว. (2548). *การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ : แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการดำเนินงาน*. โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช
- Thongkhaw, K. (2005). *The Implementation of education policies and plans: Concepts, theories and guidelines in progress*. Textbook promotion project Sukhothai Thammathirat Open University. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Publishing
- ดุริยะ จันทร์จำปา. (2553). *ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Chanchampa, D. (2010). *Strategic management of small schools to be effective learning organizations*. Doctor of Philosophy Thesis Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- ตุลา มหาสุทธานนท์. (2545). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์
- Mahapasuthanon, T. (2002). *Management principles*. Bangkok: Thanachat Printing
- พิชาย รัตนดิolk ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์กร และการบริหารจัดการ*. นนทบุรี: อิงค์ ปัยอนด์ บุ๊คส์
- Rattanadilok, Phuket, P. (2009). *Organization and management*. Nonthaburi: Think Beyond Books.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2555). *หลักการวัดผลทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: เอ้าท์ ออฟ เคอร์มิสท์
- Ritjaroon, P. (2012). *Principles of educational measurement*. (7th ed.). Bangkok: House of Kermist.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- Royal Academy. (2003). *The Royal Institute Dictionary, 1999*. Bangkok: Nanmee Books Publications.
- เสถียรภักดิ์ มุขดี. (2553). *การพัฒนารูปแบบการประเมินสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 7(16).
- Sathienpak, M. (2010). *Development of an evaluation model for the Research and Development Institute of Rajabhat University*. 7(16).
- Stufflebeam, D. L. (1981). *Meta-evaluation: Concepts, standards and uses*. In R. A. Berk (Ed.), *Education evaluation methodology: The state of the art*. Baltimore: The John Hopkins.
- Neufeldt, V., & Guralnik, D. B. (1988). *Webster's New World Dictionary of American English*. New York: Webster's New World.

